

Aprill 2019

nr. 86

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Robert Bunder osaduspäeval

Foto: Illimar Toomet

Osaduspäev julgustas

12. märtsil tõi „Sõnakuulutajate osaduspäev“ Tartu Pauluse krüpti kokku üle 40 inimese, kellest umbes pooled olid vaimulikud.

Piiblitunni pidas Rannamõisa koguduse õpetaja Aare Kimmel, kes on paljudele tuttav raadiosaate „Piibel kaanest kaaneni“ kaudu. Ettekandeid pidasid Tallinna Rootsi-Mihkli koguduse õpetaja Patrik Göransson, Tartu Pauluse koguduse õpetaja Kristjan Luhamets ja Tartu ülikooli usuteaduskonna üliõpilane Robert Bunder.

Robert teatas rõõmsalt ja veendunult, et „luterlikul kirikul on tänasele noorele palju anda“. Tema ettekanne tõi naeru kuulajate näole. Õpetaja Tiit Kuusemaa sõnul oli see ettekanne „tõeline vitamiinipomm“.

Millest siis Robert rääkis? Tema sõnul on noortele väga tähtis selge eetiline sõnum. Robert ütles, et sageli juhtub nii, et ise teame küll, kuidas on õige, aga me ei ütle seda alati välja.

Samas rõhutas ta, et otsekohene tuleb olla armastuses. Noor inimene, kellel kõik on veel ees, kelle jaoks palju on alles tundmata, vajab kindlust. Usk annab selle kindluse. Usu läbi võime kindlalt öelda, et me saame taevasse, sest Jeesus viib meid sinna. Oluline on Kristuse-kesksus. Interreligioosse dialoogi kontekstis räägitakse küll Jumalast, aga mitte Jeesusest, ometi on Kristuse lunastustöö meie usu kese. Kolmandaks on oluline Piibli tundmine, sest Jumal kõneleb meiega oma Sõna kaudu. Emotsioonid, kogemused ja imed on küll head, aga need ei tohi saada usu aluseks. Kritlaseks saame ikka ristimise läbi. Noortele on olulised ka armulaud ja liturgia. „Liturgia on nagu jalgpallimäng. Kui esimest korda vaatama lähed, reeglid ei tea, ei saa mitte midagi aru. Tuleb harjutada. Traditsioon ja järjepidevus on ka noortele olulised.“ Hea meetod saab olla hea vaid siis, kui see kannab endas väärtuslikku sisu.

Aita Karo

(24. IX 1952 – 18. III 2019)

Aita Karo sündis Räpinas, lõpetas Räpina keskkooli, Tallinna Georg Otsa nim. muusikakooli ning laulis Vanemuise ooperikooris. Töö kõrvalt lõpetas ta ülikooli saksa filoloogina. Seejärel töötas ta saksa keele ning muusika õpetajana kutsekoolis, saksa keele õpetajana Räpina aianduskoolis, Tabiveres ja Puurmanis. Aastal 2004 nimetati ta aasta õpetajaks. Lisaks õpetas ta eesti keelt vene emakeelega inimestele.

Aita ristiti 28. novembril 1998 Tartu Pauluse kirikus, kus ta päev hiljem sai ka leeriõnnistuse. Sajandivahetusel liitus ta Pauluse kammerkooriga ning oli seejärel koorile palju aastaid hääleseadjaks. Aastal 2016 tunnustati teda EELK tänukirjaga. Viimast korda võttis ta kodukirikus vastu püha armulauda 10. märtsil. Pauluse kirikus oli ka tema matusetalitus.

Vitraažid Pauluse kiriku akendele?

9. veebruaril ja 23. märtsil külastas Tartu Pauluse kirikut tuntud vitraažikunstnik Dolores Hoffmann. Kuna Saarineni arhitektuur seab ranged piirid, valmivad esmalt kavandid krüpti kolmele aknale. Kunstnik püüab arvestada koguduse soove. Kui kavandid valmis ja vajalikud kooskõlastused olemas, võib Pauluse kiriku krüpt saada endale vitraažid.

Arthur Võõbus – 110

28. aprillil möödub 110 aasat Arthur Võõbuse sünnist. Vara kõster Juhkum Kont ristas Matjama koolmeisteri 33-päevase poja 31. mail 1909. a.

1933 – 1934 oli Arthur Võõbus Tartu Pauluse koguduse abiõpetaja ning 1934 – 1941 teise pihtkonna õpetaja.

1943 kaitses ta usuteaduse doktori kraadi. Aastakümneid olid ta Chicago ülikooli professor USA-s.

Merike Vingel: hoia Jumalast

Igapühapäevane kirikuline ja Pauluse koguduse kammerkoori asutajaliige Merike Vingel räägib Jumalale toetumisest.

Milline oli Sinu kodu ja lapsepõlv?

Olen elupõline tartlane. Sündisin ja kasvasin 1960–1970. aastate Tartu äärelinnas, Ropka linnaosas. Meil oli suur aed. Kõige kaugemal aianurgas tundus, nagu oleksid maal. Mu lemmiktegevus oli aias olla ja lugeda. Lugesin palju. Kui vihma sadas, istusin pööningul lahtise luugi juures, kuulasin vihmakrabinat ja lugesin. Armastan ka praegu looduses viibida. Kui suvi tuleb, ei suuda kuidagi linnas püsida. Olen elu jooksul kolm aastat maanaine olnud ja see oli eriline. Kuigi keeruline aeg, ei ole ma nii palju looduse ilu ei enne ega pärast tähele pannud kui sel perioodil. Üks väike lilleõiekenegi andis palju rõõmu ja lohutust, Jumal näitas selgelt oma loomingu ilu ja erilisust ja oli seal väga lähedal.

Meie peres oli viis naist – ema, vanaema, mina ja mu kaks vanemat poolõde. Hiljem lõi ema uue pere, läks maale elama ja sündis kaks nooremat poolõde. Suhted olid peres keerulised. Oli palju tülisid, puudus omavaheline arusaamine ja armastus. Jäin varakult üksi ja pidin ise hakkama saama. Läksin 15-aastaselt tööle ja õhtukooli. Lõpetasin keskkooli ja kohtusin oma tulevase mehega. Olin 19-aastane, kui sündis poeg. Olime mõlemad maailma inimesed ja mõlemad pärit keerulistest peredest. Nii läks seegi suhe keeruliselt. Etteruttavalt öeldes on tänaseks ka mu mees Jumala leidnud, loeb Piiblit ja toetub oma elus Jumala Sõnale.

Milline on sinu haridus ja töö?

Mõne aasta pärast läksin pere kõrvalt õppima Tartu Pedagoogilisse kooli muusikaõpetaja erialale, lõpetasin selle 1987. aastal ja sain tööd lasteaia muusikaõpetajana. Sellele tööle jäin 22 aastaks.

Õppimine on mind alati huvitanud, kuigi olen seda ikka pidanud tegema pere ja töö kõrvalt. 2004–2008 õppisin Viljandi Kultuuriakadeemias huvijuht-loovtegevusõpetaja erialal. Vahepeal oli ka tütreke sündinud,

temagi nõudis hoolt ja minu aspergeri sündroomiga pojal tulid väga keerulised ajad. Mees oli maale elama kolinud ja olin üsna üksi. Nii jäi selle kooli lõpudiplom saamata. Jumal suunas mind hoopis teistele radadele: puuetega inimestega tegelema. Eelmisel aastal õppisin Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis tegevusjuhendajaks. See oli omamoodi huvitav, kuna olin kodus väga korraliku praktilise baasi saanud oma poega toetades. Praegu töötan intellektipuude ja vaimse tervise probleemidega inimestega – huvijuhendaja ja ringijuhendajana. On huvitav ja väljakutseid pakkuv, mulle meeldivad need inimesed, Jumal on pannud mu südamesse armastuse nende vastu.

Kuidas jõudsid usuni Jumalasse?

Mäletan selgelt kolme päeva. Olin siis 29-aastane. Kõndisin ringi nagu oleksin mingis vaakumis olnud. Ümberringi tundus ainult tühjus olevat. Peale seda hakkasin otsima.

Elul peab ju ometi mingi mõte olema, ei ole ju ainult silmaga nähtav, peab ka mingi vaimne osa olema. Hakkasin otsima, aga nagu paljud teisedki, varest kohast – *new age*’ist. Käisin kõikvõimalikel esoteerilistel kursustel alustades transtsendentaalsest meditatsioonist kuni reikini välja. Iga kord mõtlesin, et nende tõdede teada saamine kustutab mu rahulolematuse iseendaga ja annab sisemise rahu ja õnnetunde. Mõni päev peale kursusi või kokkusaamisi oligi rahu, aga siis kadus see jälle ära. Olin ennast ka vahepeal lasknud ristida ja leeritada Tartu Pauluse kirikus, käisin aeg-ajalt kirikus, üritasin Piiblit lugeda, aga viskasin jälle käest ära. Ise olin sinisilmselt kindel, et kõik need esoteerilised kursused ja kirikus käimine klapiivad väga hästi kokku. Räägiti ju kursustelgi jumalast ja armastusest või vähemalt suurest energiaväljast. Aga miski tõmbas ikka tugevamalt kiriku poole, võtsin

kinni ja ära lase lahti!

uuesti ja uuesti Piibli kätte ja üritasin lugeda. 1999. aastal loodi Pauluse kammerkoor. Kuna ma armastan väga muusikat, läksin sinna laulma. See andis ka vaimuliku osaduse ja köitis rohkem koguduse külge. 2000. aastal kutsus mu õepoeg mind õppima Usuteaduste Instituuti. See oli poolteise-aastane usuõpetajate kursus. Sel ajal loodeti, et usuõpetus muutub koolides kohustuslikuks ja siis on hea, kui on usuõpetajaid rohkem võtta. See oli väga tore aeg, kõik oli huvitav ja põnev, isegi Vana Testament muutus põnevaks. Sellesse aega jäi ka minu päästmiskogemus. 2001. aastal, suurel „Ärka Eestimaa” üritusel Oleviste kirikus kutsuti ette neid, kes tahavad Jeesuse südamesse vastu võtta. Kahtlesin. Mõtlesin, et käin juba kirikus – mis veel, kuid ikkagi läksin. Tunnistasin oma patud ja võtsin Jeesuse oma elu Issandaks. Koju jõudes põletasin kõik sillad, mis mind kinni hoidsid – kõik aastate jooksul ostetud esoteerilise kirjanduse. Sellest päevast muutus minu sees midagi. Tundsime, et olen armastatud, Jeesus armastab ja hoolib minust. Ükskõik missugune olen olnud, kõik on andeks antud ja ma ei pea enam mõtlema, mis teised inimesed minust arvavad, sest Jumal ise armastab mind, olen tema laps. Olin 39-aastane ja sellest päevast teadsin esmakordselt, mis on armastus – Jumal on armastus. Ja see armastus ei kadunud enam südamest ära. Muidugi oli see alles tee algus, muidugi tuli raskeid aegu, aga nüüd ma teadsin, millest kinni hoida ja Kellele toetuda.

Mis tõi sind Pauluse kirikusse?

Pauluse kirikus sain ristitud ja leeritatud 12. juunil 1993. aastal. See on minu kodukogudus. Olen tänulik, et mul on võimalus käia sellises ilusas kirikuhoones, mis on nagu võimas kants keset linna. Vahel lähen mõnel äripäeval kirikusse, istun seal üksi, tänaval on autode ja inimeste hääled, aga kirikus on rahu ja Jumala ligiolu. Olen tänulik Jumalale, et meil on nii head õpetajad, kes on usukindlad mehed. Olen õppinud järjekindluse väärtust läbi nende.

Kuidas Sa osaled koguduse elus?

Alates aastast 1999. laulan Pauluse kammerkooris ehk siis selle koori asutamisest peale. See on olnud suur väärtus ja vaimulik tugi. Meil on väga tore dirigent Anna Humal, kes koos oma abikaasa Priiduga hoolitseb, et me ühiseks pereks kasvaksime.

Kaks aastat olen juhtinud koguduses piibliringi. See sai alguse igatsusest koos usukaaslastega Jumala Sõna uurida. Arvan, et see laiendab meie Piibli mõistmist ja usus kasvamist ja annab võimaluse osaduses olla ja üksteise eest palvetada. Meid on praegu piibliringis vähe, aga sest pole midagi, sest Jeesus ütleb (Mt 18,20): „kus kaks või kolm on minu nimel koos, seal olen mina nende keskel.“

Ja muidugi kõige tähtsam – käin igal pühapäeval kirikus. Täna on nii, et kui pole saanud tulla, siis on tunne, et pühapäev polegi õige pühapäev.

Millised on olnud Sinu usu elu olulisemad kogemused?

Kõige olulisem oli päästmiskogemus. Nüüd tagasi vaadates näen, kuidas Jumala juhtis minu elu. Kui vahel tundus, et Jumal on mu maha jättnud ja raskustes küll pole mingit lahendust, siis ikka tuli Jumala abi ja lahendused. Kogesin, et ka kõige suuremad raskused tulevad mulle heaks, sest Jumal pöörab need heaks: „neile, kes Jumalat armastavad, laseb Jumal kõik tulla heaks.”(Rm 8,28)

Kuidas on Jumal vastanud Sinu palvetele?

Olen paranenud raskest haigusest Jumala abiga. Tean, et Jeesus on tervendaja. Vahel tahab Jumal arstide läbi tervendada, aga on ka võimalus, et Tema Sõnast piisab. Olukorras, kus arstid ei suuda aidata, ei jäägi muud võimalust, kui pöörduda Jeesuse poole. Jeesus tervendas evangeeliumis kõik, kes tema poole pöördusid. Tuletagem meelde kasvõi veritõbist naist – temal ei olnud ju mingit muud võimalust, ta oli arstide peale kogu oma varanduse kulutanud. Võib-olla me loodamegi tänapäeva maailmas liiga palju arstide peale, on ju arstiabi meile nii hõlpsasti kättesaadav.

Palvevastuseid on tegelikult palju olnud nii jooksvates elu küsimustes

kui ka suuremates südameigatsustes. Tuletan neid ikka meelde, need kinnitavad usku. Nii, nagu Iisraeli lastele pandi südamele tuletada meelde, mis imesid Jumal neile tegi, kuidas Ta neid Egiptuse vangipõlvest päästis, on ka meil hea meelde tuletada, mis imesid Jumal on meile teinud.

Mis kinnitab sinu usku igapäevaelus?

Jumala Sõna lugemine, palve, aeg Jumala lähedalolus viibimiseks, osadus teiste kristlastega... Ma alustan hommikuid palve ja Jumala Sõna lugemisega, et paluda juhatust igaks päevaks ja saada kinnitust Sõnas.

Mida sooviksid öelda kogudusele?

Jeesus võttis kümnes käsus sisalduvad tõed kokku kaheks käsuks: armasta Jumalat üle kõige ja ligimest nagu iseennast! Kui ma tõstan Jumala oma elus esikohale: tähtsamaks töödest, hobidest – kõigest, millest hing kinni hoiab, loobun oma tahtest, palun Tema tahte täitumist minu elus, siis tuleb südamesse rahu ja teadmine, et olen õigel teel ja teen just seda, mida vaja.

Hoia kinni Jumalast! Ära lase lahti ka siis, kui oled suurtes raskustes ja segadustes. Tema tahe on hea meie jaoks isegi siis, kui raskustes vahel tundub, et nii ei ole. Iiobi raamatu alguses on öeldud, et Jumal LUBAS saatana järelle katsuda, kas Iiobi usk püsib ka katsumustes (Ii 1,6-13; 2,3-7). Jumal ise ei pannud neid raskusi Iiobi peale, saatana pani. Ja Iiob tuli neist katsumustest läbi nagu puhastatud kuld, ta ei lasknud Jumalast lahti. Ja Issand pööras Iiobi saatuse, õnnistas teda kahekordselt (Ii 42, 10). Samuti oli ka Jeesus kõrbes saatana kiusata. Jeesus astus talle vastu Jumala Sõnaga, paastu ja palve väes.

Milline on Sinu lemmikkirjakoht?

Neid on aegade jooksul erinevaid olnud, mis kunagi on elus esile kerkinud ja aktuaalne olnud. Aga läbi mitmete aegade tuletan ikka meelde kirjakohta Jaakobi võitlusest Jumalaga: 1Ms 32,27 ütleb: „Ei ma lase sind mitte, kui sa mind ei õnnista.”

Küsimusi esitas Fred Raju

Jumalateenistused

7. aprill kell 10.

14. aprill kell 10 Palmipuudepäha.

18. aprill kell 17 Suur Neljapäev.

19. aprill kell 10 Suur Reede.

21. aprill kell 7 liturgiline teenistus.
kell 10 Ülestõusmispäha.
kell 12 laste ja perede
jumalateenistus

22. aprill kell 10 II ülestõusmispäha.

28. aprill kell 10.

5. mai kell 10.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios ja Youtube keskkonnas. Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil. Altarist vasakul seina ääres on uks ja teisel korrusel tuba kõige pisematele, kes on mängutoas koos vanemaga. Peegelpildis paremal on tuba, kus täiskasvanu jutustab lugu vastava pühapäeva teemal ning eakohasel moel osaletakse jumalateenistusel.

Pühapäevakool

Tunnid laupäeviti kell 11.00:

2 – 4 aastased (Kirsika Berit Reino)

5 – 6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I – II kl (Pirjo Roots ja Annely Tubin)

III – V klass (Anu Seppa)

VI – VIII klass (Katrin Luhamets
ja Angela Ploomi)

20. aprillil (Vaine Laupäev) ja 27. aprillil (koolivaheaeg) tunde ei toimu.

Noorteõhtud

Reedeti kell 19 kiriku noortetoas, kui ei ole märgitud teisiti. Lähem info: Robert Bunder, tel 59110105.

12. aprill, mänguõhtu.

19. aprill, oleme Suure Reede ristiteel.

26. aprill, noorteteenistus kell 19:30
Tartu Maarja koguduse majas.

3. mai, teemaõhtu.

10. mai, mänguõhtu.

Kooriproovid

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15.

Naiskoos kolmapäeviti kell 18.15.

Lastekoos laupäeviti kell 10.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.
Piiskop Joel Luhamets selgitab
Johannese ilmutuse raamatut ja
õpetaja Marek Roots Pauluse kirja
Galaatia kogudusele.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Piiblingid:

P. 07. aprill kell 11.30 (Juta)

T. 09. aprill kell 17 (Merike)

E. 08. aprill kell 17.00 (Liive)

R. 12. aprill kell 18.00 (Aino)

P. 14. aprill kell 11.30 (Juta)

E. 15. aprill kell 17.00 (Liive)

E. 22. aprill kell 17.00 (Liive)

T. 23. aprill kell 17 (Merike)

R. 26. aprill kell 18.00 (Aino)

E. 29. aprill kell 17.00 (Liive)

P. 05. mai kell 11.30 (Juta)

E. 06. mai kell 17.00 (Liive)

T. 07. mai kell 17 (Merike)

R. 10. mai kell 18.00 (Aino)

Kantselei, kirik ja kolumbaarium
on avatud E-R 10-17, L 10-14,
P 9-10, telefon 7 420 258.

Liikmeannetusi (soovitav 1% sisse-
tulekust) saab teha ülekandega
(a/a EE282200221005105336, saaja:
EELK Tartu Pauluse kogudus)
või kantseleis.

Raamatupood on avatud
E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supikööök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Leerikool

Suvine leerikool algab, 4. juunil kell
18. Tunnid teisipäeviti ja neljapäeviti
kell 18.00 – 19.30. Leeriõnnistamine
on 30. juunil 2019. a. kell 10.

Kontserdid

L. 20. aprill kell 19 Eesti Filharmoonia
Kammerkoor, Tallinna Kammer-
orkester. Dirigent: Kaspars Putnins.
Kavas: James MacMillan „Seitse
viimast sõna ristilt“, Ülo Krigul „Uus
teos koorile ja keelpillidele“; Arvo
Pärt „Cantus Benjamin Britteni
mälestuseks“. Piletid: 15/20€.

L. 4. mai kell 18 Tartu Kristliku
Põhikooli 25. aastapäeva kontsert.
Tasuta.

Suure Reede ristitee

19. aprillil kell 17 algab Peetri kiriku
juurest palverännak peatustega Jaani,
katoliku, Kolgata, Luuka, Maarja,
Pauluse ja Salemi kirikus.

Väljasõit Valmierasse

Laupäeval, 15. juunil on kõik huvili-
sed oodatud koguduse väljasõidule.
Külastame vennastekoguduse ajaloo-
ga seotud paiku Valmieras ja tutvume
Burtnieki kogudusega. Giid ja sõit on
10 eurot inimese kohta, lõunapausiks
teeme peatuse soodsas söögikohas.
Väljume Pauluse kiriku juurest kell 9,
tagasi jõuame kell 19. Osavõtjate
registreerimine on kantseleis alanud.

Kellad helisevad mälestuseks

25. aprillil kell 15 helisevad kirikute,
sh Tartu Pauluse kiriku kellad Eesti
noorima Vabadusristi kavaleri Johan-
nes Luiga ja teiste Vabadussõjas
langenud koolipoiste mälestuseks.

100 aastat tagasi oli esimene kontsert Pauluse kirikus

Kui Tartu Pauluse kirik 1. oktoobril
1917. a. pühitseti, avaldas Postimees
lootust, et „uus kirik tulevikus meie
publikumile ka üheks paremaks
kontserdi ruumiks võiks saada.“

Tõenäoliselt laskis tulevik end veidi
oodata, sest esialgu tuli elada sõdade
ja riigipöörete kitsastes tingimustes.

Esimene kontsert Pauluse kirikus sai
teoks 1. ülestõusmispäeval, 20. aprillil
1919. a. kell 15:00. Vanemuise koor,
orkester ja solistid esitasid Juhan
Simmi juhatusel Felix Draeseke
„Lihavõtte stseeni“ Goethe Faustist.
Lisaks esitati Wagner-Löberschützi
ja Wilmsi teoseid keelpilliorkestri.

„Priiuse päev“ 100 aastat tagasi

Teisipäeval, 8. aprillil 1919 kell 10
peeti Pauluse kirikus jumalateenistus
eestlaste vabastamise 100 aasta
mälestuspäeval.